

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Štev. 179. Leto XII.

Maribor, torek 9. avgusta 1938

Cena 1 din

Velika ruska zmaga nad Japonci

Položaj vsak dan bolj resen — Vojna neizogibna — Prvo poročilo ruskega generalnega štaba v Vladivostoku — Tudi Japonci indirektno priznavajo poraz

Položaj je resen

PARIZ, 9. avgusta. V Parizu zasledujejo z veliko napetostjo dogodke na Daljnem vzhodu. Prvotno prepričanje, da so spopadi med Rusi in Japonci samo navadni obmejni incidenti, se polagoma spreminja v mnenje, da pomenijo v resnici le začetek velikega obračuna med obema velesilama. Celo v primeru, da se zaenkrat doseže med Tokiom in Moskvo sporazum, bi to pomenilo le začasni obliž na odprto rano. Noben sporazum ne more rešiti vseh vprašanj, ki obstojajo med sovjetsko Rusijo in Japonijo.

Čas za Japonce ni ugoden

Vsa dosedanja pogajanja so le taktiziranje. Prve incidente so res zagrešili Japonci, to se pravi japonski generali v Mukdenu, toda ruski odgovor z orožjem je Tokio preplašil. Gospodarsko in finančno izčrpana Japonija, katere vojaška akcija na Kitajskem se vleče dalje brez konca in kraja brez končne odločitve, se dobro zaveda, da sedaj ni pravi trenutek za spopad z Rusijo. Japonci bi radi počakali na ugodnejšo priložnost. Tega se pa v polni meri zavedajo tudi Rusi, zato odbijajo po vrsti vse japonske predloge in vztrajajo pri zahtevah, ki bi, ako bi jih Japonci sprejeli, pomenile po tokij-

skem mnenju za Japonijo sramotno ponižanje. Zato je spopad med sovjetsko Rusijo in Japonijo bodisi že sedaj ali vsaj v najbližnji bodočnosti po pariškem mnenju neizbežen.

Prvo rusko poročilo

MOSKVA, 9. avgusta. Generalni štab ruske daljnovezhodne vojske v Vladivostoku je izdal sedaj prvo rusko poročilo o bojih med sovjetskimi in japonskimi četami. Vojno poročilo pravi, da so sovjetske čete prešle po japonskem obmejnem izživanju v protinapad, v katerem so Japonce popolnoma porazile in jih do zadnjega moža vrgle s sovjetskega ozemlja. Japonci so imeli pri teh bojih velike človeške in materialne izgube. Pri bojih je sodelovalo na obeh straneh topništvo, letalstvo in pehota. Uporabljali so se tudi tanki. Poročilo zanika, da je vsa japonska poročila, ki niso v skladu s položajem, kakor je tu prikazan.

Japonska poročila

TOKIO, 9. avgusta. Japonska poročila javljajo iz Madžirije, da sovjetske čete že dva dni neprenehoma napadajo japonske položaje na korejski in mandžurski meji. Japonske čete so se utrdile na svojih položajih. Iz teh poročil je razvidno, da tudi Japonci posredno priznavajo,

da so se morali umakniti pred navalom sovjetskih čet. Vkljub takemu položaju se pa opaja, da pišejo japonski listi o dogodkih na korejski in mandžurski meji zelo umerjeno in se je popolnoma nehala ostra kampanja proti sovjetski Rusiji zadnjih dni.

Potek krvavih bojov

TOKIO, 9. avgusta. Avala. Tudi po včerajšnjih krvavih bojih med Japonci in Rusi so sovjetske čete obdržale vse svoje položaje na višinah Čangkufenga in Sačopinga. Včerajšnji boji so bili najsrdečiji od vseh dosedanjih od začetka sporov med Japonci in Rusi.

TOKIO, 9. avgusta. Avala. O zadnjih bojih pri Čangkufengu in Sačopingu se poročajo še sledeče podrobnosti: Po srdečnih bojih včeraj zjutraj so pritegnili Japonci na bojišče močna ojačenja, izboljšali svoje nove položaje in jih utrdili, ker so pričakovali, da jih bodo Rusi znova napadli. Ta napad so popoldne tudi res izvršili. Sovjetsko topništvo je silno obstreljevalo levo japonsko krilo pri Čangkufengu. Ko so sovjetska letala izsledila nove japonske položaje, so jih Rusi pričeli obstreljevati tudi s strojnimi, nakar so Japonci prav tako srdito odgovorili. Sovjetska letala so bombardirala tudi vse v Korejo vodeče ceste in železnice.

ke Ebro. Pri tem so zajele 2000 republikancev. Ti ujetniki so ostanki tistih čet, ki se po paničnem begu republikancev niso mogle pravočasno umakniti na vzhodni breg reke. Posebno močan je nacionalistični pritisk na zadnji most, ki je med Mentarano in Certo ostal še v republikanski oblasti.

Italija se brani vojaškega pakta z Nemčijo

RIM, 9. avgusta. Iz diplomatskih virov se izve, da se Nemčija trudi, da bi pregovorila Italijo za sledenje vojaškega pakta, ki naj bi utrdil politični sporazum med Berlinom in Rimom. Nemci so v ta namen povabili v Nemčijo generala Balba in za pozneje tudi italijanskega kralja. Pogajanja za vojaški pakt naj bi se pripravila v prihodnjih tednih in slovesno zaključila ob priliki obiska Viktorja Emanuela v Berlinu. V Rimu pa ne kažejo nobenega prevelikega navdušenja za ta nemška prizadevanja. Italija se vojaško ne bi rada vezala z Nemčijo, ker na konfliktih, ki bi lahko nastali v srednji Evropi ni zainteresirana. Razen tega se boji, da bi tak pakt izzval proti sebi vojaški pakt Francije, Anglije in še nekaterih držav.

Izjava dr. Hledka

PRAGA, 9. avgusta. Voditelj ameriških Slovačkov dr. Hledko je včeraj odpotoval iz Češkoslovaške. Pred odhodom je izjavil, da z nameni svoje misije ni uspel, zato odnaša znano pitsburško pogodbo med Slovaki in Čehi nazaj s seboj. Ameriški Slovaki vztrajajo slej ko prej pri zahtevi po popolni autonomiji Slovaške in bodo šli, če bo treba, tudi pred mednarodno sodišče v Haag.

Borza. Curih, 9. avgusta. Devize: Beograd 10, Pariz 11.95¹/₂, London 21.33¹/₄, New York 437.00, Bruselj 73.94, Milan 22.98, Amsterdam 238.45, Berlin 175.30, Stockholm 110.00, Oslo 107.20, Kopenhagen 95.25, Praga 15.08, Varšava 82.25, Bukarešta 3.25, Budimpešta 86.50, Atene 3.95, Istanbul 3.50, Helsinki 9.41, Buenos Aires 11.3.

Zapiski

Podoba človeške družbe

Na svetu je 50% normalnih ljudi, 30% plahih ljudi, 10% snobov in 10% idiotov. Prosim vas, bodite kar najbolj ljubeznivi do normalnih ljudi, s plahimi ljudmi imajte potrpljenje, sporazumite se s snobom; Boga pa zahvalite za idiote, kajti ti vas nikoli ne bodo prezrli. (Sir Seymour Hicks)

Razdelitev sveta

Svet delim v tri skupine: v skupino nekoliko ljudi, ki edini povzročajo, da se na svetu sploh kaj dogaja; v mnogo ljudi, ki samo gledajo in prisostvujejo dogodkom ter v prevladujočo skupino, ki nima niti pojma, kaj se dogaja. (Sir Jossiah Stamp.)

Dve sili

Londonski News-Letter piše, da se v Angliji z vsemi silami trudi, da bi dvignili splošni življenjski standard, na drugi strani pa smotrno izdelujejo orožje za uničevanje življenja. Sprašuje se, kako dolgo moreta iti ti dve sili roko v roko, ne da bi dobilo orožje premoči?

Bratstvo, složnost in edinstvo

Kranjski tednik »Sobota« piše ob mariborskih proslavah dvajsetletnice: »Ali smo čez noč spremenili svoje mnenje, da hočemo sedaj (ob proslavi dvajsetletnice Jugoslavije v Mariboru) skupno nastopiti — brez vseh pridržkov — z vsemi strankami in organizacijami? Ne! V notranjih državnih vprašanjih imamo različne poglede. Mi zastopamo prej ko slej staljšo demokracijo in svobodo. Tudi vemo, da so v gospodarstvu potrebne nove pravičnejše smeri in mere. Smo za to, da dosežejo delavci boljšo eksistenco. Hočemo politiko, ki bo ščitila in varovala življenje revnih slojev Jugoslavije. Za vse to smo in pri tem tudi ostajamo. V vprašanju obstoja in samostojnosti naše Jugoslavije pa ni pridržkov! Pridružujemo se manifestacijam in delu vseh onih, ki so za enotno, močno, neodvisno svobodno Jugoslavijo! Mnogo borb so imele med seboj razne stranke v državi; še so nasprotstva med posameznimi načeli, dosti napak je bilo storjenih zlasti v drugem desetletju obstoja Jugoslavije. V marsičem se naša pričakovanja v novi državi Jugoslaviji niso izpolnila. Sedaj ob 20-letnici delamo bilanco. Pretehtajmo vse sončne in senčne strani: v gospodarskem in kulturnem oziru smo držali korak z napredkom ostalega sveta, oziroma vsaj dosti nismo zaostajali. Imamo šole in kulturne ustanove, ki jih pod Nemci nismo imeli; imamo književnost in tisk, ki sta bila prej hujše zatirana. Zgradila se je industrija, posebno tekstilna in lesna; izpopolnjuje se promet; skratka: kljub vsem storjenim napakam in oviram smo postali narod, ki nekaj pomeni v tem delu Evrope. V zadnjih letih se je razvila pri naših sosedih ideologija, ki je nam sovražna, nevarna. Stare sanje, pokopane z razpadom c. kr. monarhije, prihajajo v novi srajci na dan. Sloveniji grozi nevarnost razkosanja in s tem je ogrožen tudi obstoj Jugoslavije. Mi vemo: Kar v Jugoslaviji se i urejeno, bo prinesel čas in napredek; kar smo občutili kot krivico, je malenkost v primeri s tem, kar bi izgubili z razbitjem Jugoslavije. Jugoslavija je in ostane edino možno izhodišče za razvoj slovenskega naroda, bratstvo, složnost in edinstvo vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov more zagotoviti moč in obstanek Jugoslavije in s tem bodočnost slovenskega naroda. Zato pa 14. avgusta vsi v slovenski Maribor za svobodo slovenskega naroda in neodvisnost Jugoslavije!«

Vremensko poročilo za sredo. Pretežno oblačno, včasih dež.

Madžarska na političnem razpotju

Zbližanje z Anglijo in oddaljevanje od Nemčije in Italije — Zanimiv glas iz Bukarešte

BUDIMPEŠTA, 9. avgusta. Bivši ministrski predsednik grof Bethlen se je včeraj vrnil iz Londona in takoj obiskal ministrskega predsednika Imredya. Tu se naglašja, da je bil namen Bethlenovega potovanja v London zblížiti Madžarsko z Anglijo. Ker se sedaj bilje v madžarski notranji in zunanji politiki odločilen boj za ali proti nemškemu uplivu in le grof Bethlen znan kot odločen nasprotnik nacionalnega socializma, se tu splošno sodi, da so razgovori med njim in Imredyjem velikega pomena. Novi položaj sili tudi Italijo, da se postopoma umakne iz Podonavja, s čimer se sami po sebi zrahljajo tudi stiki med Rimom in Budimpešto. Zato bi Madžarska le pozdravila sodelovanje z Anglijo, pred vsem tudi na gospodarskem področju.

BUKAREŠTA, 9. avgusta. Nov manjšinski statut, ki je bil te dni objavljen, je

bil, kakor se je naknadno izvedelo, pogoj Madžarske za približevanje Romuniji in mali antanti. Drugi madžarski pogoj je dovolitev oborožitve Madžarske. Romunije je že v Solunu storila velik korak k tej odločitvi, saj je pristala na oborožitev Bolgarije, ki naj bi pomenila samo uvod k novim pogajanjem in novim grupacijam. Zdal pa, ko sta glavni zapreki odstranjeni, računajo v Bukarešti, da se Madžarski pri novi konstelaciji v Evropi ne bo težko odločiti, kakšnega zaveznika si bo iskala. Svobodna lahko ostane le, če se poveže z manjšimi državami, ki jim preti vsem ista nevarnost. Verjetno je, da bo Madžarska odgovorila v obliki deklaracije o opustitvi nasilja, deklaracije, ki bo podobna bolgarski. V uradnih krogih so mnenja, da bo rumunsko-madžarskemu sporazumu sledil še sporazum s Češko-slovaško in Jugoslavijo.

Silno utrjevanje Katalonije

Katalonci grade Maginotovo linijo — Franco ne odgovarja — Ranjeni Italijani

LONDON, 9. avgusta. Angleški časnikari, ki so se vrnili iz Katalonije, kamor jih je bila povabila barcelonska vlada, poročajo do grade Katalonci na meji velike utrdbе, nekakšno katalonsko Maginotovo linijo. Barcelonska vlada se pripravlja na odločen in dolgotrajen odpor tudi v primeru ako bi bila valencijska popolnoma premagana. Po angleškem mnenju general Franco zaenkrat sploh nima dovolj čet, da bi se bojeval na obeh frontah.

RIM, 9. avgusta. Vlada generala Franca še vedno ni odgovorila na predlog o neutralizaciji španske državljanske voj-

ne in umiku prostovoljcev. Radi tega je naročila angleška vlada svojemu zastopniku v Burgosu, naj pri Francu protestira proti takemu postopanju. Tudi lord Perth je pred odhodom iz Rima v London interveniral v tej zadevi pri grofu Ciano, ki mu je pa odgovoril, da tudi italijanska vlada obžaluje, da vlada v Burgosu na poziv ne reagira.

RIM, 8. avgusta. V Napoli je priplul parnik »Aquila« s 633 ranjenimi italijanskimi prostovoljci iz Španije.

SALAMANCA, 9. avgusta. Avala. Nacionalisti poročajo: Nacionalistične čete nadaljujejo čiščenje delte in obrežja re-

Maribor, 9. avgusta.

Vrhovni sveti enajstih sovjetskih republik, ki jih je uvedla v življenje nova ruska ustava, so se dne prvič sestali v glavnih mestih posameznih republik. Dnevni red je bil kratek. Po izvolitvi predsedništva in sveta ljudskih komisarjev so vrhovni sveti sprejeli, s soglasjem seveda, predložene resolucije.

To je kratko poročilo, ki v nekaj črtah označuje delo vrhovnih teles v novi Rusiji. Poročilo pa spremlja opis navdušenja, s katerim so izvoljeni poslanci — izvoljeni na edinstveni listi in brez konkurence — odobrili Stalinovo politiko.

Taka poročila, ki prihajajo zdaj iz ene, zdaj iz druge totalitarne države, nas puščajo ravnodušne. Mogoče po krivici! Mogoče jih cenimo prepovršno! Ali smo že preveč takega vieli in sami doživeli, da bi mogli slepo verovati uradnim vestem.

Na demokratsko misleče ljudi take vesti ne delajo prepričevalnega vtisa. Čez 99% oddanih glasov je »za«! Ali je sploh mogoče doseči tako »spravljanje v korak«, kakor pravijo Francozi vistomeritvi, pri ljudeh, ki mislijo s svojo glavo? Najbolj čudno je tudi to, da posamezniki ne dobijo prevlasti samo nad majhnim narodom, ki ni na visoki kulturni stopnji, marveč ukazujejo ogromnim ljudskim množicam, ki so v zgodovini že pokazale, da znajo biti prve ne samo pri vojaških paradah, ampak še veliko bolj na kulturnem področju. Da omenimo samo italijanske upodabljajoče umetnosti in muziko, nemško gradbenost, grafiko in glasbo ter rusko filozofijo in književnost. Ali je mogoče, da je izrek »kolikor glav, toliko misli« popolnoma odpovedal? Ali je mogoče, da poznajo tako ogromni in diferencirani narodi samo eno misel?

Pravilno poudarja Henry Rollin z oziranjem na te pojave v moderni Evropi, da je treba iti pogledat v zgodovino. Francozom so predobro v spominu dogodki leta 1870, da bi mogli slepo verovati takim plebiscitom. Osmega maja 1870 je tedaj vsemogočen cesar Napoleon III. pri plebiscitu dobil 7.359.000 glasov. Nasprotnih je bilo 1.572.000, 1.894.000 volilcev pa se je vzdržalo glasovanja. Res je, da takrat niso poznali tako izvrstnih tehničnih pripomočkov za ustvarjanje javnega mnenja in propagande, vendar je bil Napoleonov uspeh nekaj izrednega. Štirje meseci še niso pretekli, ko je bil Napoleon III. že vjet, cesarstvo zrušeno in Francija zasedena. Kje so bili tedaj tisti milijoni, da bi reševali cesarja?

Ostali so doma, ker se niso hoteli boriti za cesarjevo slavo in njegove kaprice. Veliko večje junaštvo so pokazali potem, ko so se v obupnih razmerah borili proti Pruski — takrat so vedeli, da se borijo za svoje življenje in svojo svobodo. In Napoleonova večina, ki sicer ni bila 99 procentna, je skopnela v najkrajšem času. V demokraciji so dovoljene napake, diktator pa jih ne sme delati, ker potem izgubi preko noči zaupanje množic. In to je tudi usoda vseh diktatorjev v zgodovini. Nedavno je papež s svojega stališča pravilno omenil, da je katoliška cerkev videla še vse drugačne boje in še vse drugačne osebnosti. Pa vendar po njih ni ničesar ostalo. Napoleon I. je Francijo vzdignil visoko nad vse druge države. Po njegovem padcu pa je ostala le prazna slava in v demografskem oziru opustošena Francija.

To so misli, ki nam prihajajo ob poročilih s raznih strani sveta. Dvajset let še ni preteklo, pa živimo že dolgo v novem svetovnem klanju, ki zažiga zemeljsko kroglo na najrazličnejših straneh. In kdo jo zažiga? V državah, kjer odloča volja naroda, si težko zamišljamo vodstvo, ki bi hotelo vojno, kajti tako vodstvo ne bi dolgo imelo zaupanje naroda, ki hoče imeti le mir in mu je že sama misel na vojne grozote odvratna. Razgled po svetu nas pa tudi čisto jasno prepriča, da demokracije ne povzročajo večjih konfliktov.

Rr.

JAPANSKO ZLATO V AMERIKI.

NEWYORK, 9. avgusta. Avala. Federal Reserve Bank je prejela včeraj iz Japonske pošiljatev zlata v vrednosti 5.800.000 dolarjev. Od 8. marca letos je prejela ta banka od Japoncev zlata že v skupni vrednosti 352,8 mil. dolarjev v krambo.

Nova kampanja proti ČSR

V pretepu med pijanimi fanti ubit pristaš sudetskonemške stranke — Spopadi s socialisti v Žatcu

PRAGA, 9. avgusta. Komaj se je malo pomirila kampanja nemškega tiska proti ČSR radi letalskega incidenta, že so našli povod za novo. V Glaserwaldu v hartmoniškem okraju je nastal v nedeljo zvečer pretep med skupino pijanih nemških in čeških fantov, pri katerem je bil ubit, neki 28. letni žagar V. Pallerle, član sudetskonemške stranke. Nemški tisk je porabil ta nepomembni dogodek, kakršnih se zgodi vsak dan povsod po svetu veliko, za novo strahovito kampanjo proti Českoslovaški. Nekaeri listi objav-

ljajo poročila pod velikimi naslovi, kako Čehi more sudetske Nemce. Vse to dokazuje, da se atmosfera umetno zastruplja.

PRAGA, 9. avgusta. V Žatcu so imeli v nedeljo telovadni nastop nemški socialni demokrati, katere so pričeli izzivati pristaši sudetskonemške stranke. V spopadih, ki so radi tega nastali, je bilo na obeh straneh več oseb ranjenih. Pozneje je nastal pretep tudi v nekem hotelu in je bil ponovno nekdo nevarno ranjen. Policija je končno napravila, red in mir.

Pričetek pogaiani v Pragi

Prvi Runcimanov uspeh — Iz Londona pošljejo nove strokovnjake — Uvodno izglajevanje nasprotij

LONDON, 9. avgusta. »Times« pišejo v razpravi o misiji lorda Runcimana na Českoslovaškem, da se je že doslej pokazalo, da je lord Runciman človek na pravem mestu. Zdi se, da se mu je posrečilo pridobiti zaupanje vseh strank, vendar bo treba še veliko časa, da uspešno dovrši svoje poslanstvo. Čeprav je v interesu ne samo Českoslovaške in Nemčije, ampak tudi vse Evrope, da se sporazum čimprej doseže, pred septembrom ni mogoče pričakovati nobenih definitivnih sklepov. Lahko se pa tudi zgodi, da bo Runcimanovo delo tra-

jalo dva ali celo tri mesece. V angleških vladnih krogih se tudi zatrjuje, da bodo poslani v Prago lordu Runcimanu v pomoč še novi strokovnjaki iz zunanjega ministrstva.

PRAGA, 9. avgusta. Včeraj se je pričelo prvo tehnično delo v misiji lorda Runcimana glede ureditve manjšinskega vprašanja na Českoslovaškem. Tekom prihodnjih dni bodo sestavljeni in pretresani vsi predlogi s strani praške vlade, kakor tudi predlogi opozicije in narodnih manjšin. Nato bode izveden prvi načrt za pogajanja glede posameznih temeljnih načel, v kolikor so različna.

Japonski neuspeh na Kitajskem

KANTON, 9. avgusta. Avala. Včeraj je 20 japonskih bombnikov znova obstreljevalo Kanton in okolico elektrarne. Osem japonskih bombnikov je bombardiralo istočasno železnico Hankov-Kanton. Kitajsko obrambno topništvo pa je končno prisililo Japonce, da so se umaknili.

HANKOV, 9. avgusta. Avala. Veliko pozornost je vzbudila vest, ki so jo Japonci razširili po severni Kitajski; po tej vesti so pričele japonske čete izpraznjevati obrežje jezera Pojang, ki leži v kiukiškem oddelku severnokitajske fronte. Japonski nameni pri tem niso znani, in si ni mogoče razlagati, zakaj se tu Japonci umikajo.

Teror v Palestini

JERUZALEM, 9. avgusta. Avala. Po zadnjem miru v Palestini so se pojavila zopet nova teroristična dejanja. Tako so številni teroristi napadli katastrski urad v Tulkaremu ter odnesli več dokumentov in spisov. Židovski teroristi so pa vrgli na arabsko tržišče v Tiberiji bombo, ki je nekega Arabca ubila, 9 pa jih je ranila. Neka druga bomba je pa nevarno ranila neko židovsko dekletce na cesti iz Jafe v Tel Aviv.

FRANCIJA IN GRČIJA.

PARIZ, 9. avgusta. »L'Epoque« razpravlja o francosko-grškem razmerju in pravi, da bo zunanji minister Georges Bonnet v kratkem obiskal Atene, ker Francija ne brani v Grčiji samo svojih gospodarskih, ampak tudi političnih in kulturnih interesov. Francija v tem oziru ni storila vedno kar bi morala, toda z zadovoljstvom je mogoče ugotoviti, da je zblíževanje med obema državama že precej napredovalo. Bonnet bo izročil Metaksasu tudi veliki križ častne legije.

ZANIMANJE ZA BOLGARIJO.

PARIZ, 9. avgusta. Zanimanje, ki se je za Bolgarijo po sklenitvi solunskega sporazuma v Franciji močno povečalo, še vedno narašča. Pripravlja se zlasti velik načrt za gospodarsko sodelovanje, ki naj bi okrepilo tudi politično prijateljstvo med Sofijo in Parizom. Prav tako so v teku tudi formalitete za nakazilo posojila 375 milijonov frankov.

ITALIJANSKO ZADOVOLJSTVO.

RIM, 9. avgusta. Poluradna Informazione Diplomatica izraža svoje zadovoljstvo zaradi solunskega dogovora med Bolgarijo in državami Balkanskega sporazuma. Pravi, da je zasluga politike g. dr. Stojadinovića, da je do tega prišlo. Ta primer bi morale slediti druge države v Evropi, kjer je situacija še vedno zaostrena. Italija pozdravlja prijateljstvo

med balkanskimi narodi, ker le na ta način bo vladal v Evropi mir in bo mogoča rekonstrukcija.

LONDON, 9. avgusta. Tu se proučujejo nova načela za sklenitev nove trgovinske pogodbe med Anglijo in Bolgarijo. Kakor se izve iz merodajnega mesta, bo nudila Anglija Bolgariji v tem oziru najširše ugodnosti.

V GDANSKU SE NISO PRIPRAVLJENI.

GDANSK, 9. avgusta. Po prvotnih sklepkih bi morale biti nove volitve v svobodnem mestu Gdansk uže januarja 1939, toda nacionalno-socialistična stranka je sedaj sklenila, da se odgode do aprila. Ta odgoditev je bila sklenjena radi tega, ker stranka za volitve še ni dovolj pripravljena. Tem volitvam pripisujejo tako v Gdansk kakor v Nemčiji največji pomen, ker naj bi bile nekakšen plebiscit za priključitev Gdanska k Nemčiji.

OGROMNO DELO JEKLENIH PTICEV

PRAGA 9. avgusta. V javnosti se je pojavila »Svetovna statistika letalskega prometa v letu 1936«, ki se nanaša predvsem na civilno letalstvo. Statistika pravi, da je v letu 1936 civilno letalstvo na svetu preletelo nad 150 milijonov kilometrov. Za to število daljave na zemlji nimamo primerne primerjave, ker je že naravnost kozmičnega značaja. Tega leta so civilni avioni prepeljali 2 milijona 118.000 potnikov. Kljub temu, da razne letalske nesreče vzbujajo v javnosti največjo pozornost, pa je treba vendarle ugotoviti, da je letalski promet prav tako varen kot je varen promet na zemlji. V letu 1936 so namreč letalske katastrofe terjale 140 smrtnih žrtev.

NAZADOVANJE NEZAPOSLENOSTI V ČSR.

PRAGA, 9. avgusta. Brezposelnost na Českoslovaškem polagoma a stalno izginja. Dočim je bilo meseca februarja l. 1933 v državi 920.182 ljudi brez posla, jih je bilo koncem letošnjega julija samo še 184.121. Tako se je število brezposelnih v 5 letih znižalo za 70 odstotkov.

VAŽNA NAVODILA ZA UDELEŽENCE MARIBORSKEGA TABORA.

Prehrana bo pri velikih množicah taborjanov nekoliko otežkočena. Naj bodo udeleženci strpljivi. Po možnosti naj pri- nesejo hrano s seboj. Prenosišča niso več na razpolago onim, ki se niso pravočasno prijavili, zato ne moremo več upoštevati prijav za prenočišča. Šopke, pa prave naše domače šopke naj imajo vsi taborjani. Naj se o tej priliki pokaže lepa slovenska navada, da si Slovenec pri posebno slovesnih prilikah nadene šopek.

Drobne vesti

Strelna je med divjanjem neurja udarila v domačijo posestnika Kušarja Franca iz Sp. Ložnice pri Slov. Bistrici ter domačijo zažgala. Z gospodarskimi poslopji vred je zgorelo tudi okoli 15.000 kg krme. Škoda se ceni na 60.000 din.

S ponarejenimi ključi je najemnica Antonija R. iz Sv. Urbana vdrla v hišo tesarja Hernola Rudolfa, ko se je ta mudil na delu. Premetala je celo stanovanje ter tesarju odnesla 2 tisoč din gotovine in razno blago, kot čevlje itd.

Prometna nezgoda. Na kralja Petra trgu je nameraval šofer D. A. prehiteti osebni avto trgovca Vreznika Adolfa. Pri tem pa je zadel v sprednji del Vreznikovega avtomobila in ga poškodoval.

Zlato zapestno uro je izgubila na veseličnem prostoru Mariborskega tedna gospodinjka pomočnica Egidija Kristan iz Kocenove ulice. Na aeromitingu pa je izgubil moško srebrno uro knjigovodja Karol Kajzer.

Vijolino je našla Ob bregu delavka Rovšek Marija iz Studencev.

Tatvina ure in verižice. V neki tukajšnji kavarni je doslej še neizsledeni uzmovič izmaknil Jarcu Alojzu srebrno uro in zlato verižico v vrednosti 1200 dinarjev. K mizi, pri kateri je sedel Jarc, je prisledla neka 6 članska družba, med njo tudi neki nemški ki se je začel Jarcu obešati okoli vratu. Ko pa je družba zapustila lokal, je Jarc presenečen ugotovil, da mu je nekdo iz hladnega žepa ukradel uro in verižico.

Iz hladilnice v mestni klavnici je brezposelni mesarski pomočnik R. F. izmaknil mesarju Pavešiču Stefanu iz Kamnice telečjo kožo.

Sestanek zastopnikov okoliških občin v Mariboru

Te dni je bil v hotelu »Mariborski dvor« sestanek zastopnikov okoliških občin Pobrežja, Studencev, Košakov in Radvanja. Razpravljali so o perečem vprašanju prispevkov za meščanske šole v Mariboru. Sestanek je vodil pobreški župan g. Karel Stržina. Zakon o meščanskih šolah predvideva, da morajo vse občine, ki imajo otroke v meščanskih šolah, zanje prispevati. Vprašanje je sedaj, za katere otroke naj plačujejo, ali za one, ki so v občino pristojne, ali pa tudi za take, ki v občini samo začasno stanujejo. Okoliške občine zahtevajo, da plačujejo samo za one otroke, ki so v občino pristojni, ali pa tudi za take, ki bivajo. Zato je bilo na tem sestanku sklenjeno, da se skupno z vsemi prizadetimi občinami v Sloveniji pokrene pri banski upravi akcija za pravično ureditev te zadeve.

Sestri Roziki v slovo

Nobeno sokolsko srce v Rušah ni bilo mirno, ko se je včeraj v ranih urah raznesla pretresljiva vest, da je nenadoma preminula bivša dolgoletna načelnica in delavna članica ruškega Sokola — s. Rozika Bečela.

Sestra Rozika! Kruta usoda Te je s svojo železno roko iztrgala iz naše srede. Nikoli več Te ne bo med nas. Tiho si nas ostavila, da bi nam ne ranila src, da bi nas ne ustavila sredi našega dela za procvet našega Sokola, ki si ga z nami udano vršila od ustanovitve. Nič nisi tožila, da Ti je hudo, da Ti pešajo moči, da Ti bo sredi dela in sredi poti umrlo življenje. Sebi in nam si tajila, v svoje srce si vsa močna in pogumna vpila, da ni res, da bi krute usode ne zmogla. Toda usoda Te je vendarle premagala. Šla si od nas in nas ostavila v nemi tugi. Nič več Te ne bo med nas, toda bodi prepričana, da boš živela v naših vrstah še dalje in da bo Tvoje delo za ruškega Sokola in Tvoje ime zapisano za vse dni.

Vzplaval je v nebo duh — duh Sokolice — s. Rozike, da poišče duh Tyršev in Fügnerjev!

Zadnji »Zdravo« Ti kličejo Tvoje sestre in bratje.

Darujte za azini sklad PRLI

Novice

Zapostavljeni Maribor

Predlogi Zbornice TOI v korist Maribora

Pod naslovom »Zapostavljeni Maribor« smo pred dnevi priobčili daljši članek o železniških težavah na naši severni meji. Danes priobčimo izvešček o predlogih Zbornice TOI, ki jih je glede železniških potreb Maribora predložila anketi o novem voznem redu. Poročilo Zbornice TOI pravi:

Tudi Maribor, ki je postal tekom zadnjih osem let veliko središče tekstilne industrije, z upravičenostjo poudarja svojo zapostavljenost, ker je pri brzovlakovih zvezah odvisen od tržaške in dunajske železniške direkcije, nima poleg tega niti enega pospešenega potniškega vlaka, marveč samo običajne z zastarelimi garniturami, pri katerih traja vožnja na razdaljo 150 km nad 4 ure.

Triogelne kombinacije zvez med Ljubljano, Zagrebom in Mariborom, ki jih intrazigentno zastopa pri sestavi voznega reda železniška uprava, se ne dajo tehnično izpeljati, ne da bi ena ali druga stran ne morala čakati po pol ure do cele ure na zvezo. To je tudi pojmljivo, če pomislimo, da znaša razdalja:

Ljubljana - Zidani most 64 km,
Maribor - Zidani most 92 km,
Zagreb - Zidani most 78 km
in je tako skladanje koincidenz vlakovih

zvez v Zidanem mostu tehnično neizvedljivo. Tudi je nemogoče, da se vsi potniški vlaki med Ljubljano in Mariborom zadržujejo na 26 vmesnih postajah, ker to že samoposebi pomenja pri enominutnem postanku vstevši zmanjšanje brzin dobrih 78 minut izgube pri trajanju vožnje. Vidi se torej, da je problem strukturalnih izprememb in izboljšanj v voznem redu na območju ljubljanske železniške direkcije mnogo globlji kakor izgleda in je v sedanjem sestavu treba jemati pri določitvi trase vsakega posameznega vlaka ozirne na toliko tehničnih momentov, da pridejo gospodarski in drugi momenti v ozadje.

Nato naštevajo poročilo vse želje in zahteve gospodarskih organizacij glede novega voznega reda.

Maribor ima premalo zvez z Ljubljano, v Grobelnem je treba za zvezo v Rog. Slatino predolgo čakati. Vlaki iz Nemčije imajo preveč zamud. Priključek na brzovlak Dunaj - Gradec št. 242 in 241 naj bi ne bil le sezonski, temveč celoletni. Zbornično poročilo naglašja, da ti predlogi še vedno niso čisto izčrpani, ker sredi sezone ni bilo mogoče vseh zbrati in bo zbornica predložila še dopolnilne predloge.

Modernizacija Rogaške Slatine

Naše največje zdravilišče, naša Rogaška Slatina je doživelo po osvobojenju lep razmah, največjega pa doživlja prav sedaj. Za modernizacijo in gradnjo novih objektov je najela zdraviliščna uprava pod vodstvom g. Gračnerja letos pri Hipotekarni banki v Beogradu posojilo 10 milijonov dinarjev, katere je te dni tudi že prejela. Posojilo, za katero jamčita banovina in zdraviliščna uprava z vsem svojim premoženjem, bo zdravilišče od plačalo v 15 letih.

Polovica tega posojila se porabi za odplačilo stroškov gradnje novega velikega in modernega hotela »Jugoslovanski kralj«, ki je že postavljen v samem središču zraven pošte. Hotel je stal 5 in pol milijona dinarjev, gradili pa so ga 10 mesecev. Otvorjen je bil 1. julija, ima 86 sob in so vse vedno oddane. Ostali del posojila se bo uporabil za graditev nove hidroterapije, ker je sedanja že zastarela. Nova terapija bo urejena na najmodernejši način in opremljena z vsemi potrebnimi aparati. Dalje bodo urejena ležišča za kopanje in prenovljen, odnosno povečan bo tudi vodovod. Z novim vodovodom bodo dobile zadostno količino vode vse zgradbe, zdravniške in zasebne. — Končno se bo, ako bodo sedanja sredstva zadostovala, zgradila še stanovanjska hiša za delavce s 30 stanovanji. Vsa ta dela bodo dovršena še pred zimo.

Ker je pritok gostov v naši Rogaški Slatini vsako leto večji in zato prostori za nastanitev primanjkujejo, pripravlja zdraviliščna uprava tudi še druge načrte za bodočnost. Ako bo mogoče, se bo stari hotel »Pošta« že prihodnje leto porušil, in na njegovem mestu bo zrasel nov hotel s 100 sobami. Tržaški dom se preuredi za upravne namene; v njem bodo združene vse pisarne.

o. Spominsko ploščo generalu Maistru bodo odkrili 4. septembra v Kamniku ob priliki proslave 20-letnice osvobodjenja, ki bo združena z velikim narodnim taborem, na katerem bodo sodelovala vsa kamniška in okoliška društva. Plošča bo vzdignjena na Maistrovi rojstni hiši na Šutni.

n. Za apostolske protonotarje je imenoval papež Pij XI gg. Ignacija Nadrha, generalnega vikarja in stolnega prošta v Ljubljani, univ. profesorja teol. fakultete dr. Aleša in Frana Ušeničnika, papeškega hišnega prelata pa Josipa Volca, stolnega kanonika v Ljubljani.

n. Stiri nove meščanske šole v Sloveniji. Z odlokom prosvetnega ministra bo dobila Slovenija z novim šolskim letom meščanske šole v Gornji Radgoni, Slovenskih Konjicah, Kranju in Domžalah.

o. Za demonopolizacijo električnega toka. Znano je, da ima za mariborski okoliš monopol za električni tok mariborska mestna občina. S tem okoliške

občine nikakor niso zadovoljne, ker na posredovanju toka nič ne zaslužijo. Zato je občina Pobrežje pričela pogajanja s falsko elektrarno, da bi ji ta neposredno dobavljala električni tok. Kakor je videti, bodo pogajanja za pobreško občino ugodno potekla.

o. Košaški proračun potrjen. Včeraj je banska uprava vrnila košaški občini proračun za leto 1938-39, ki ga je v celoti potrdila. Novi proračun predvideva din 590.000 celotnega prometa.

o. Elektrifikacija na Pobrežju. Pobreška občina ima za razširitev električnega omrežja v letošnjem proračunu znesek 50.000 dinarjev. Da je ta vsota za največjo podeželsko občino v Sloveniji premajhna, najbolje dokazuje dejstvo, da je ta proračunska postavka že sedaj skoraj izčrpana. Pobreška občina razširja svoje električno omrežje najbolj v naselju Devica Marija v Brezju, poleg tega pa tudi na Pobrežju in Teznu. Električno omrežje Pobrežja je precejšnje, saj plačuje letno samo za razsvetljavo 30.000 din.

o. Novi gasilski dom v Studencih. Gasilska četa v Studencih je ena najbolj opremljenih gasilskih edinic v mariborski okolici. Zato je postal stari, že pred 10 leti zgrajeni gasilski dom že pretesen. Gasilska četa v Studencih bo zgradila na vogalu Matjaževe ulice in Kralja Petra ceste velik gasilski dom. Svečano polaganje temeljnega kamna za novi dom se bo vršilo 15. avgusta. Gasilski dom bo dograjen še pred zimo. Stari gasilski dom je kupila gostilničarka Milka Hartmann iz Krčevine.

o Samomor v Rušah. V včerajšnjih jutranjih urah je obupala nad življenjem gd. Rozika Bečelova, uradnica v tovarni dušika. Domači so jo našli v sobi s prestreljenim srcem. Vsaka pomoč bi bila zaman.

n. Karadjordjev zapisek iz leta 1808 na stari hruški. Na posestvu direktnega potomca Karadjordjeve sestre Marije v vasi Blačke blizu Kragujevca stoji stara hruška in vanjo je vrezan križ, o katerem pravi starček iz vasi, da ga je vrezal sam srbski voditelj Karadjordje točno pred 130 leti. Takrat se je poročil Karadjordjev nečak, Marijin sin in starešina je bil sam Karadjordje. Še sedaj prehaja iz roda v rod poročilo o bajni gostiji, katere se je udeležil tudi Karadjordje. V tistih časih pa so bili v navadi zapiski na drevesih in tudi Karadjordje, ljubitelj narodnih tradicij, je vrezal v hruško križ, ki ga vidimo še danes.

n. Gradnja železniške proge Banja Luka - Doboj - Valjevo. Zgradilo se bo 15 km nove proge od Banja Luke do Čelince, postavil 90 m dolg most čez Vrbas in

480 m dolg tunel. Na novi progi bodo tri postaje. Delo je prevzel ing. Beilogić za vsoto 70 milijonov dinarjev. Ostale dele proge bodo gradila manjša podjetja.

n. Madžarski novinarji v Bosni. V Sarajevo je prišlo večje število madžarskih novinarjev. Danes nameravajo kreniti proti Dubrovniku.

n. Jadranska paroplovna družba namerava začeti z gradnjo novega večjega trgovskega parnika. Parnik bo vzdrževal stalne zveze z Grčijo in Smirno.

n. Harvardski študenti v Nišu. Pod vodstvom profesorja Fyjuska je dopotovala v Split večja skupina studentov, ki potujejo po Srbiji in studirajo arheologijo.

n. Za 3 milijone delavskih hišic bodo zgradili v Zagrebu. Minister za socialno politiko in narodno zdravje g. Dragiša Cvetković je izjavil predsedniku zagrebske mestne občine, da je naredba glede teh nadaljnjih 3 milijonov že izdana.

n. Požar uničil za nad četrt milijona dinarjev pšenice. V bližini Novega Sada je na posestvu Džoke Dundžerskoga povzročila iskra iz mlatilnice požar in napravila nad četrtmilijonsko škodo. Žito je gorelo kakor smodnik in se požar vsled silne suše ni dal omejiti.

n. Palača Borze dela v Subotici je dograjena. V novem trinastropnem poslopiju bo tudi delavsko kopališče, menza in azil.

n. Stavka stavbincev končana. V Banja Luki je bilo po desetdnevni pogajanjih doseženo soglasje med stavbinci in delodajalci. Navadni delavci bodo dobivali 2,60 din na uro, mizarji in zidarji pa od 5—7 din na uro. Popreje je znašala plača za nekvalificirane 1,80—2,50 din, za kvalificirane 4—6 din.

n. Vranični prisad prešel iz živali na ljudi. V bližini Tuzle so poginili vol in 2 kravi za vraničnim prisadom. Ko so kmetje snemali kožo z živali, so se še sami inficirali. V bolnišnico so jih prepekljali v zelo nevarnem stanju. Za isto zastrupitvijo je umrla 16 letna Hava Spahić.

n. Plinarna v Vinkovcih je prenehala s proizvodnjo. Mestna elektrarna bo proizvajala mesto plina Schell-plin, ki pa pride za 30% dražje. Schell-plin se bo smel uporabljati samo za gretje.

n. Nova zgradba trgovske akademije v Zagrebu. Z novim šolskim letom se preselita trgovska akademija in trgovska šola v novo palačo, za katero so znašali stroški Din 12.000.000.—

n. Za 70.000 din šip razbili na demonstracijah! Zagrebško okrožno sodišče kaznovalo Karla Singerja, 23 letnega pomočnika na 3 mesece zapora, ker ga je detektiv vlovil, ko je razbijal z dežnikom izložbena okna. Nekateri tipi so 8. maja ob priliki polaganja temeljnega kamna za palačo »Seljačke Sloge« izrabili manifestacijo za razbijanje izložbenih oken; napravili so okoli 70.000 din škode.

n. 37 milijonov din za nove zgradbe. Tako, ko bo odobren kredit v znesku 37 milijonov din, bo začela beogradska občina z gradnjo novih osnovnih šol, pomočniškega doma, dveh mrtvašnic na novem pokopališču, monumentalnega vhoda vanj in arkade s kapelo.

n. Dober predlog za sanacijo hotelske industrije. Neki dalmatinski hotelir je poslal g. ministru za trgovino in obrt načrt, ki bi naj omogočil sanacijo našega hotelirstva in ki je bil ugodno sprejet. Potrebno je, da država z zakonom oprosti za 25 let vse nove objekte državnih in samoupravnih davkov ter taks, poleg tega pa naj se ukine carina za vse one predmete, ki jih pri nas ni mogoče dobiti. Poleg tega vsebuje še neka določila.

Prihodnje dni pričnemo objavljati v »Večerniku« znameniti lastni življenje-pis NJ. VEL. KRALJICE MARIJE ROMUNSKE, ob katere preranem grobu prav te dni žaluje zavezniška Romunija in tudi naša kraljevina:

„Zgodba mojega življenja“

Slovenski prevod je Nj. Vel. kraljica Marija dovolila še pred svojo smrtjo, zato mislimo, da ne moremo lepše počastiti spomin matere Nj. Vel. naše kraljice Marije in Nj. Vel. kralja Petra II., kakor z objavo tega njenega dela.

V »ZGODBI MOJEGA ŽIVLJENJA«, ki je prevedena že na večino evropskih jezikov, se nam odkriva ves pisateljski talent velike pokojnice in nešteto zanimivih podrobnosti iz nedavne evropske zgodovine, vse pa je pisano tako, da vzbuja nepretrgano napeto zanimanje čitateljev. — Opozarjamo na pričetek »ZGODBE MOJEGA ŽIVLJENJA« vse naše cenj. čitateljice in čitatelje, obenem pa vabimo na nar... »Večernika« tudi vse one, ki doslej nanj še niso naročeni.

čila z ozirom na tujce, ki bi s svojim kapitalom razširili in dvignili hotelsko industrijo. Hoteli bi se smeli zidati le z najnovejšimi tehničnimi pridobitvami. Vse te ugodnosti morejo izkoristiti le oni, ki v desetih letih postavijo zgradbe in to v strogo turističnih krajih, vezanih na sezonsko delo, izvemši velika mesta na Jadranu. Deset let pa naj bi uživala te ugodnosti tudi hotelska podjetja, ki so zidala po letu 1930.

n. Tri tedne bo trajala razprava v Bje-
lovaru. Na zatožni klopi bo sedelo koncem tega meseca 33 kmetov in obrtnikov iz okolice Vojnega križa in se zagovarjalo glede 28 umorov, tolovajstev in težkih zločinov. Za razpravo vlada veliko zanimanje, saj so obtoženci dobro znani med prebivalstvom. Obtožnica jim očita težke delikte. Skraja so precej priznavali, ali pozneje so vse po vrsti preklivali. Pojavljali so se celo maskirani in v družbah.

n. Delavski sanatorij pri Nišu. V Trebinjski reki pri Nišu je bil v nedeljo položen temeljni kamen za zgradbo velikega modernega sanatorija. Gradi ga Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu in bo namenjen delavstvu moravske in vardarske banovine. Stavba bo stala 10 milijonov dinarjev.

n. „Babo Vranduša“ zdravi s kozjim mlekom, medom in kozjo mokroto. V kraju Homolju v Srbiji živi stari, ki z velikim uspehom zdravi okoličane, njegov sloves je pa prodril celo v Beograd. Poslati mu je treba le skodelico z ostanki kave iz katere ste pili, pa jo obrizga s krvjo belega goloba in že ve kakšno bolezen imate in kako jo je treba zdraviti. Uporablja pa kaj primitivna zdravila. Največ kozje in kislo mleko, med, konjsko mleko in kozjo mokroto. Za zdravljenje sicer ne računa honorarja, vendar mu ozdravljenji dajejo toliko, da si vedno nakupuje njive in posestva.

n. Najstarejše gledališče v Evropi ima Hvar. Nad tristo let staro in najstarejše gledališče v Evropi ima mesto Hvar. Znano je daleč izven mej naše domovine, žal pa se sedanja občinska uprava vse premalo briga zanj in dopušča, da se v njem prirejajo hrupne veselice, otroci pa skačejo po ložah, kar napravlja na tujce, ki ga z zanimanjem občudujejo, zelo neprijeten vtis.

n. V vojno akademijo v Beogradu bo letos sprejetih 345 gojencev. Rok za prijave je do 3. septembra.

n. Prijave za vpis v turistično gospodinjstvo šolo v Vignju. Starši se opozarjajo, da je razširjena priznana gospodinjstvska šola v Vignju v Dalmaciji, ki sprejema v internat gojenke od starosti 16 let naprej. PbuK traja 10 mesecev in se poučuje: kuhanje, vrtna ekonomija, hišni posli, šivanje in ročna dela, higijena, serviranje in jeziki. Mesečna taksa je Din 600.— in pa prijavnina Din 100.—. Internat vodijo sestre Dominikanke iz Korčule. Javite se na naslov: Uprava Turističko-Domaćinske Škole Soris-a u Zagrebu, Branimirova ul. 15/II. Siromašni naj se obrnejo s prošnjo na občine in banovine in bo tudi šola prošnjo priporočila.

— V Ohridu niti postelje več. V letošnji sezoni je Ohrid tako natrpan z gosti, da ni mogoče dobiti niti postelje, čeprav so celo šolske učilnice spremenili v spalnice. Največ letoviščarjev je iz Francije, precej jih je pa tudi iz Nemčije in Anglije. Na letovanju je celo mnogo orientalskih družin. Po promenadi se vsak dan sprehajajo tujci v razkošnih kostumih in pidžamah, katere ocenjuje posebna žirija pod predsedstvom znane srbskega slikarja Ličenoska-Galičina.

Ob dvajsetletnici osvobojenja

Gradbeni razvoj slovenskega Maribora

Pregled gradnje novih javnih stavb, poslovnih in stanovanjskih hiš ter vil

Pred sto leti je obsegala več ali manj kompaktno zazidana površina Maribora le prostor med sedanjo Kopališko, Gregorčičevo in Strossmayerjevo ulico ter Dravo. Šele pozneje se je pričelo mesto širiti na ozemlje sedanjih štirih zunanjih okrajev. Tako so nastale povsod nove ceste in ulice, obzidje je docela izginilo in mestne meje, so se razširile do sedanjih. Svetovna vojna je povzročila popolni gradbeni zastoj, ki je trajal tudi še dve ali skoraj tri leta po osvobojenju. Leta 1918. je bilo na mestnem ozemlju okoli 1300 stanovanjskih hiš, ob našem prvem ljudskem štetju l. 1921. pa že 1530. Vendar so tvorile ta prirastek večinoma male in zasilne stanovanjske zgradbe. Gradbeni zastoj je povzročil kmalu po prevratu, zlasti pa l. 1919 in 1920 hudo stanovanjsko krizo, katero je pričela reševati prva mestna občina z zidanjem lastnih stanovanjskih hiš in prevzemanjem garancije za gradbena posojila zasebnikov. S pomočjo te akcije so bili zgrajeni v prvih letih celi kompleksi novih stanovanjskih hiš in vil, v V. okraju je pa nastala velika delavska kolonija. Inicijativa mestne občine je opogumila tudi zasebnike, da so pričeli še sami graditi nove stanovanjske in poslovne hiše ter vile.

Poslej se je število novih gradb stalno večalo, vendar pretežno le na periferiji in posebno v samostojnih okoliških občinah. V notranjem mestu se je gradilo razmeroma malo. Velikih stanovanjskih, poslovnih in mešanih hiš s tremi ali več nadstropji, je bilo tu zgrajenih le okoli 70. K tem prištevamo tudi javne zgradbe, katerih je dobil povojni Maribor prav tako izredno malo. Razen mestnih stanovanjskih hiš, ki jih ne moremo prištevati k javnim zgradbam, so bile zgrajene samo: palača Pokojninskega zavoda na Trgu kralja Petra, palača Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Sodni in Marijini ulici, banovinska palača z Vajenskim domom v Strossmayerjevi ulici, Delavski azil z borzo dela v Gregorčičevi ulici, palača carinske pošte na Aleksandrovi cesti, kopališče na Mariborskem otoku, občinska poslovna in uradna hiša v Franciškanski ulici, šolska palača v V. okraju in novo bogoslovje, ki še ni dovršeno. Prav tako tudi še niso dovršeni novi objekti banovinske javne bolnišnice ob Tržaški cesti. V V. okraju sta bili zgrajeni razen tega še dve mali cerkvi, od katerih je jezujska le adaptacija.

Sorazmerno prav tako malo so gradili denarni in sorodni zavodi. Ljubljanska kreditna banka, Mestna hranilnica in Po-

sojilnica so zgradile vsaka po eno stanovanjsko hišo, Zadruga gospodarska banka, Hranilnica dravske banovine in Ljudska samopomoč pa vsaka svojo poslovno hišo s trgovskimi lokali in stanovanji. Še letos prične graditi Ljudska samopomoč nadaljnji dve stanovanjski zgradbi, zavarovalnica Drava pa poslovno hišo. Za prihodnje leto napoveduje tudi Vzajemna zavarovalnica na Glavnem trgu veliko, moderno petnadstropno palačo. V tem času smo dobili še dve hotelski (Orel in Mariborski dvor) in dve kinematografski zgradbi (Grajski kino in Kino Union) ter dva zasebna sanatorija (dr. Čerňič in dr. Ipavica), v Kopališki ulici je pa zgradila svojo novo palačo Mariborska tiskarna. Vse ostale večje stavbe v mestu so gradili zasebniki.

Ogromen je pa bil v tem času porast števila manjših stanovanjskih hiš in vil na periferiji in v samostojnih okoliških občinah, kjer so bile zgrajene razen tega tudi velike nove tovarne. V četrtim in petem okraju je nastala cela vrsta novih ulic in mestnih delov. Močno je napredoval tretji, meljski okraj, zlasti z industrializacijo; še veliko večja je pa bila gradbena podjetnost na Pobrežju, Teznu, v Novi vasi, Studencih in Krčevini. Tod se je število hiš v primeri z leta 1918. podvojilo in celo potrojilo (Tezno). Letos, ob 20-letnici osvobojenja, imata Maribor in okolica več ko še enkrat toliko hiš, kakor sta jih imela l. 1918.

Mariborski snažilec čevljev — bivši novinar

Kakor roman je življenje znanega mariborskega snažilca čevljev Jožeta Kolenc. Življenjska pot 65letnega starčka, je polna pestrih in skoraj neverjetnih doživljanj. Nekdaj ugleden mož s precej visokim položajem je danes popularni snažilec čevljev v Mariboru, kjer posluje na vogalu Jugosl. udružene banke na Aleksandrovi česti v neposredni bližini kolodvora.

Rodom iz Novega mesta je pred 40 leti g. Jože Kolenc z nekaj razredi srednje šole vstopil v Novem mestu v državno službo kot sodni oficijant. Služboval je tudi v Ljubljani. Možakar pa je imel srečo. Dobil je mesto slovenskega korespondenta pri prekoceanski družbi »Hamburg Amerik Linie« v Hamburgu. V istem svojstvu je g. Kolenc kasneje odšel v Bremen k »Nord Deutscher Lloyd«, kjer je služboval več let. Ker je imel tam opraviti s slovenskimi potniki,

se je že kot mlad mož seznanil z nekim slovenskim župnikom, ki ga je nagovoril za odhod v Ameriko. Kolenc se je res odpravil v obljubljeno deželo in tam dosegel prav lepo kariero. V New Yorku je stopil v uredništvo slovenskega časopisa »Glas naroda«. Kolenc se je izkazal za sposobnega novinarja, čigar delo so cenili celo v Sloveniji, saj je bil več let tudi ameriški dopisnik »Slovenskega Naroda« in »Laibacher Zeitung«. Toda zaradi prenapornega dela v prejšnjih službah je Kolencu začel pešati vid. To in pa nezdrava voda je Kolencu naposled privedlo do tega, da se je zopet vrnil v domovino. Zopet je imel srečo. Dobil je lepo uradniško mesto pri ljubljanskem magistratu. Toda videl je vedno manj in že priletni Kolenc je bil primoran, da izstopi iz službe. Takrat pa se je začel njegov križev pot. Vedno slabše je videl in z družino je moral trpeti pomanjkanje in bedo. Pred osmimi leti se je preselil v Maribor, kjer je postal snažilec čevljev. Nekdanji urednik — snažilec čevljev. Na svojem stolčku pri kolodvoru v vsakem prostem času čita časopise, kljub temu, da že skoraj ne vidi več. Pravi, da še vedno pazno zasleduje delo nekdanjih novinarskih tovarišev.

No, die ljudje, kupite, kaufen!

Godrnjanje Mariborčanov nad vremenom je včeraj razleglo. Proti večeru so se oblaki raztepli in razstavišče je silno oživilo.

Mnogi so se drenjali pred človekom, ki je v klepetavosti gotovo prekašal na mizi cvileč gramofon. Smejali so se mu in se zabavali ob njegovi nemški slovenščini, vendar bi bilo treba nekoliko pretehtati slučaj tudi z resne strani, ker nam končno vendar le ne sme biti vse eno, če mrcvari naš jezik tišči, ki so prav za prav za to najmanj poklicani, saj ga že mi Slovenci, sami preveč. Za zgled navajamo nekaj klasičnih stavkov iz njegove reklamne blebetavščine:

„Ce greste in šuma, dort auch Iopov sein. Lopov verlangt dinara, Sie „puff!“ To auch wieder strela, strela... Das kostet nur ein tri dinara, dwe zusammen pet dinara. Wer Cigaretten krasti, Sie: „puff!“, dann nicks mehr krasti lopov. No, die ljudje, kupite, kaufen!

Brez komentarja!

Zelo mnogo poslušalcev, pa tudi odjemalcev je imel včeraj znani astrobioritmolog Matešič, ki vam da za 10 dinarjev napisano karakteristiko značaja. Ljudje pravijo, »da mnogo uga-ne«, sam pa trdi »da vse izračuna«.

Tudi drugi zabavni pripomočki so včeraj zvečer dobro delali. Zlasti še avtomobilčki, ki vozijo v elipsi po lesenih podlagi, vodi jih pa sam.

m. Današnji prihod Čehov. Praški pevci, ki nastopijo v četrtek zvečer na koncertu v Grajskem kinu, se pripeljejo v Maribor danes v torek ob 17.20 iz Ljubljane. Vabimo Mariborčane, da jih sprejmejo že na postaji in s tem pokažejo naše neomajno bratstvo s Čehi!

m. Davčna uprava za mesto Maribor opozarja: Dne 15. avgusta 1938 poteče skrajni rok za plačilo v III. četrtletju 1938 v plačilo dospele zemljarine, zgradarine, pridobnine, pavšalnega davka na poslovni promet in luksuz, rentnine, družbenega davka in vojnice s pripadki. Davčni zavezanci se pozivajo, da poravnajo svoje davčne obveznosti do tega dne, sicer se bo po preteku tega roka uvedlo izvršilno postopanje, odnosno prisilna izterjava ter računali eksekucijske stroške.

LAMPIONE in ZASTAVICE za DEKORACIJE

nudi v največji izbiri

V. WEIXL in SINOVA

m. Tujskoprometna zveza v Mariboru ima v četrtek, dne 11. avgusta ob 16.30 v veliki dvorani hotela »Orel« svoj XII. redni občni zbor.

* Operni solisti praškega konservatorija, ki bodo koncertirali v četrtek 11. t. m. v dvorani Grajskega kina v Mariboru, so svojevrsten zbor, kakršnega v Mariboru še nismo slišali. Celo praška kritika, ki je zelo stroga, jih je ob letošnjih nastopih brez rezerve pohvalila. Zato smo trdno prepričani, da bo tudi naš Maribor napolnil dvorano in s tem pokazal svoje zanimanje za resnično umetnost in za bratstvo s Čehi, ki so prav v zadnjih dneh predmet zanimanja vsega sveta. Sprejmimo jih tako, kakor sprejemajo Čehi nas, kadar pridemo k njim!

* V slučaju slabega vremena bo velika variete predstava v Veliki kavarni.

* Moderne kuhinjske ure od Din 85.— naprej, tudi na obroke brez povišanja cen. M. Ilger-jev sin, juvelir, Gosposka ul. 15.

* Združenje trgovcev v Mariboru objavlja, da bodo v nedeljo dne 14. t. m. z dovoljenjem Kralj. banske uprave trgovine v Mariboru dopoldne odprte, v ponedeljek na Veliki Šmaren pa ostanejo ves dan zaprte.

* Velika tombola JS dne 15. avgusta na Trgu svobode. Glavni dobitki avtomobil Opel, motorno kolo, moderna spalnica, radio-aparat, harmonika itd. Tombolske karte po din 5.—.

* Le še danes »torek 9. avgusta« do 18. ure sprejema Putnik prijave za avtokarizlet v Gradec, ki se vrši v četrtek, dne 11. avgusta. Vožnja le Din 100.—. Prijavite se takoj!

* V Celovec (Vrbsko jezero) z modernim avtokarom Putnik-a na praznik, dne 25. avgusta. Vožnja le Din 120.—. Prijavite se takoj, na razpolago je le še malo mest.

Kultura

B. Nušić in Davorin Jenko

Za tridesetletnico delovanja Davorina Jenka pri Narodnem gledališču v Beogradu, se mu je gledališka uprava 16. januarja 1901. oddolžila z glasbenikovo proslavo. Uprizorili so »Dido«, ki jo je uglasbil D. Jenko. Ob tej priliki je B. Nušić skupno z vsemi beograjski kulturnimi društvi apeliral na Upravo ministrstva prosvete, da se tudi ono na kak način oddolži plodonosnemu delu D. Jenka pri gledališču in za zasluge, s katerimi je povzdignil srbsko pesem.

Že februarja istega leta je Nušić ponovno pisal na ministrstvo, tokrat, da bi ga upokojilo, če ne zaradi njegovega zaslužnega dela, že zaradi 30letnega službovanja.

Na kar je ministrstvo odgovorilo, da je akt pomankljiv ter je prosilo upravnika Nušića, da utemelji predlog glede upokojitve.

Nušić je po tem skoraj polletnem zadrževanju odpisal, da je Jenko član kr. srbskega Nar. gledališča, da je plačeval v pokojninski fond in še navedel vse člene pravil, ki so se tega tikali.

Ministrstvo je odgovorilo, da iz pravil ni razvidno, da bi bil kapelnik Narodnega gledališča njegov član in znova prosilo Nušića, da navede pravila, po katerih bi upokojili D. Jenka.

Za odgovor je navedel Nušić na kratko akt Ministrstva, s katerim je to imenovalo D. Jenka za stalnega člana Nar. gledališča.

To je pomagalo, in D. Jenko je bil upokojen 6. okt. 1901.

Zadeva je naravnost klasičen primer administrativnega postopanja s tako zaslužnim kulturnim delavcem kakor je bil naš cerkljanski rojak.

Pohod fašizma

Italijanski univerzitetni profesor dr. A. G. Borghese, ki se je umaknil pred fašizmom v Ameriko, je izdal nedavno obsežno knjigo »Goliath, The March of Fascism«, v kateri podaja analiza italijanskega problema v Evropi. Razpravo začenja z opisom nastanka fašizma, njegovega pomena in vloge v mednarodni politiki ter zlasti v sosedstvu. V knjigi so zanimiva mesta o razkroju bivše Avstro-Ogrske, razmerju do Jugoslavije, položaju na Sredozemlju itd.

Borghese ugotavlja, da je zatekla svetovna vojna italijanski narod v polnem razmahu imperialistične miselnosti. Mlada generacija je ognjevit propagirala vstop Italije v vojno, katero je imenovala »guerra nostra« (naša vojna), ki naj bi prinesla apeninski veseliti čim večji teritorialni razmah. Sovinistična mladina bi bila šla rajši v boj proti Franciji, ker si od razpada Avstro-Ogrske

ni obetala velike koristi. Nasprotno pa je ob koncu svetovne vojne zmagal drugi ekstrem, izražen v zahtevah po deležu na Jadranu. To je tudi povzročilo, da je italijanska diplomacija popolnoma pozabila na boj za kolonije v Afriki, ki bi jih bila na mirovni konferenci v Parizu sicer lahko dobila.

Prav tako zanimiva in poučna so tudi nekatera druga poglavja Borghesejeve knjige in bilo bi koristno, da bi jo kdo pri nas temeljito proučil, saj je prav za nas Jugoslavoane in zlasti Slovence še posebej informativna.

—r.

k. Shaw je napisal novo dramo. Naslov ji je »Zeneva« in obravnava na avtorju lastni duhoviti način politične prilike v Evropi. Končuje se z napovedjo konca sveta. Krstna predstava je bila v Malvernu.

k. 6. muzikalni festival priredi Stalni svet za mednarodno sodelovanje kompozitov. Vabljeni so tudi jugoslovanski komponisti, da pošljejo svoja orkestralna dela, ki smejo trajati 12 do 15 minut, na naslov Borisa Papandopula (Split, Put od Firula 14).

k. Jakov Gotovac je te dni dovršil novo delo na področju vokalne instrum. muzike. Tekst je vzet iz Mažuraničevega epa »Smrt Smilage Čengića« in ima naslov »Rizvan aga«.

k. Kulturno sodelovanje Jugoslavije, Bolgarije in Grčije. Po naročilu grškega

ministrskega predsednika Metaxasa dopušte te dni načelnik oddelka za umetnost v grškem prosvetnem ministrstvu g. Bastijasu v Sofijo in Beograd, da izdela program kulturnega sodelovanja vseh treh prijateljskih držav.

k. Puškinov muzej, ki so ga ustanovili v začetku letošnjega leta v Moskvi, naglo napreduje. Časopisi poročajo, da ima že 33 pesnikovih rokopisov, od teh 206, ki so jih našli šele v zadnjem času. Poleg tega hranijo sedaj tam 336 dokumentov, 858 kipov, slik, risb in drugih stvari, ki se tičejo pesnikovega življenja ter vso literaturo in prevode v jezike sovjetskih narodov.

k. 20 bolgarskih mladinskih zgodbic je pod naslovom »Vilinsko carstvo« izšlo v hrvaščini. Prevel jih je Ljudevit Krajačić, založila pa založba Vasić in Horvat v Zagrebu.

k. Češčina za samonke je novost. Učenja besed skoraj ni, ker se v zanimivih bajkah večkrat ponavljajo. Pravila so vtihotapljena v besedilo in niti ne opazite, kdaj se jih naučite. Mnogo je slovensko-čeških razgovorov in pisemskih obrazcev. Prečitajte delo le enkrat, pa boste že precej dobro govorili češki. Izide na 160 straneh te dni v veliki žepni obliki. Stane 24 din. Še danes se javite z dopisnico v Maribor. Jugosl. čl. liga ali prof. Šedivý, gimnazija.

Sport

ZRTVE FINSKEGA NARODA ZA SPORT.

Ker je Japonska olimpiado za l. 1940. odpovedala, bo, kakor je že znano, v glavnem mestu Finske, v Helsinkih. Na Finskem so zato že sedaj v teku priprave za to ogromno prireditve. Pri olimpiadi se bo uporabil seveda tudi veliki državni stadion, ki so ga pričeli graditi v Helsinkih že l. 1934. po načrtih arh. Yrjö Sindregrana. Stadion je resnična krasota in veličastje moderne gradbene tehnike. Dolg je 200 m, širok 150 m, sedežev pa ima za 25.000 ljudi. To število se s prireditvami lahko še podvoji. Posebna značilnost stadiona je pa 70 m visok stolp. Ves veliki objekt so pa postavili na granitne temelje. Gradbena dela so stala pol milijarde dinarjev. Tretjino je dala država, tretjino so zbrale sportne organizacije, ostalo tretjino pa finsko ljudstvo samo. Ako pomislimo, da je vseh Fincev komaj 3 in pol milijona, je to delo, ki ga moramo odkritosrčno občudovati. In ta narod bo spravljal skupaj tudi vsa sredstva za olimpiado, ki jih Japonci niso mogli, čeprav jih je nad 70 milijonov.

s. Razpis medklubskih kolesarskih dirk, ki jih priredi SK »Železničar« dne 28. avgusta 1938 na svojem stadionu ob Tržaški cesti z začetkom ob 14. uri. Spored: 1. Dirka juniorjev (10 krogov). 2. Glavna dirka (20 krogov). 3. Dirka ciljev (25 krogov) vsakih 5 krogov cilj, zadnji cilj se šteje dvojno. 4. Handicap dirka (10 krogov). 5. Tolažilna dirka (15 krogov). Pravico starta imajo vsi pravilno verificirani člani klubov KSKJ. Kolesarji morajo biti pripravljena za dirkališče t. j. brez zavore in krilatih matic. Prijave je poslati na naslov »SK Železničar, Maribor, stadion Tržaška cesta«, ali najpozneje eno uro pred startom.

Sokolstvo

V nedeljo se je vršil na prostoru br. Muleja redni letni telovadni nastop Sokolskega društva Pragersko. Z njim je polagalo društvo letni obračun dela v telovadnici. Uspeh je bil viden. Dasi je vse popoldne deževalo, se je nastop kljub temu vršil. Po pozdravu zastavi je spregovoril društveni starosta br. Velikonja Josko in v kratkem bodrilnem nagovoru poudarjal moč sokolske ideje, slovanstva in Jugoslovanstva. Sledile so telovadne točke, ki radi dežja niso mogle biti tako dobro izvedene. Kljub temu je bilo občinstvo nad izvajanjem navdušeno. Po nastopu se je v sokol. dvorani vršila veselica.

Podprimo nabiralno akcijo za gradnjo doma matičnega Sokola

Jože Malenšek

Pri 26 strelnem polku v svetovni vojni (sedaj 45 jugoslovanski polk)

Prvi bataljon je imel tedaj zasedene rezervne položaje za doberdobskim pokopališčem. Ker je bil topniški ogenj prehud, smo ukazali nekateri častniki odpreti grobnice, kjer smo bili kolikor toliko zaščiteni vseh pred šrapneli. Tako sem se znašel s svojim slugo Frančkom v grobnici, v kateri sta bili dve krsti. Na krsti sta položila deske in si tako napravila ležišče, kjer sta prebela približno teden dni. Večkrat mi je tedaj Franček dejal: »Kdaj sta si ta dva, ki ležita pod nama, mislila v življenju, da še kot mrtva ne bosta imela miru? Veste, gospod poročnik, to življenje je že svinjsko. Kdaj bo te norije konec? Menda bomo vsi bojevo življenjsko pot končali na bojišču.« Tedaj sem ga vedno potolažil rekoč: »Tudi tega bo enkrat konec in živeli bomo spet srečno in zadovoljno.«

Napadi in topniški ogenj so prenehali. Prišlo je povelje, da moramo zamenjati čete v prvi črti. Odpravili smo se torej nekega dne ob 11 uri ponoči na pot in prišli v položaje opoli pol 12h. Vojaštvo tretjega bataljona, katerega smo zamenjali, je bilo veselo, da se vsaj za nekaj časa odpočije. Zamenjava je bila hitro izvršena. Mi smo takoj šli na delo, da po pravilno razdeljene položaje za silo vsaj do jutra. Na fronti je postalo razmeroma mirno, izvzemši ob večerih, ko so prihla-

Gospodarstvo

Dobra letina v Slov. goricah

Letošnja letina je po dosedanjih ugotovitvah v Slovenskih goricah prav dobra. Tega se zlasti veseli slovenjgoriški kmet, ki bo spet po nekaj slabih letinah dobro pridelal. Enako bo letos tudi prišel na svoj račun viničar, saj so številne viničarske družine v zadnjih dveh letih trpele največje pomanjkanje živil, zlasti v zimski dobi. Z zadovoljstvom zremo pospravljeni in nepospravljeni pridelek, ki bo po svoji izdatnosti dal našemu malumu in srednjemu stanu dolgo težko pričakovani delež.

Ako se ozremo na pridelke posameznih kultur, moramo priznati, da kaže v vseh panogah zelo zadovoljno. Priderek sena je po večini zelo dober, kar je za naše živinorejce glavna opora v uspešni m razmahu te važne kmetijske panoge in je eden izmed glavnih virov dohodkov za našega kmetat. Prav dober je bil povsod letošnji žitni pridelek, ki je v primeri pridelkov zadnjih dveh let povsod mnogo večji, s čimer je odvrnil strah pred pomanjkanjem, saj je moral kmet v zadnjih slabih letinah dokupovati moko celo za družinsko potrebo. Dobro kaže tudi krompir in fižol, ki sta v kmetijstvu nenadomestljiva potreba za prehrano ljudi in živine ter nazadnje za prodajo. Prav dobra je tudi sadna letina, predvsem v okraju Sv. Lenart in deloma v ljutomerskem, gornjeradgorskem

g. Dobave. Zbornica za TOI objavlja spisek raznih javnih ustanov, ki razpisujejo dobave, licitacije, prodaje itd. Spisek je interesentom v našem uredništvu na razpolago.

g. Okrožni urad za zavarovanje delavcev sporoča, da je bilo v mesecu juliju t. l. zavarovanih pri njem in njegovih organih vsega skupaj 103.904 oseb, za 3000 več nego v primeri z istim mesecem lanskega leta. V enem letu se je povprečna zavarovalna mezda povečala za 1.34 na 25.14 dinarjev, skupna zavarovana plača pa za 211.000 na 2.612.000 dinarjev.

g. Zaradi slinavke in parkljevke je banska uprava odredila, da se do nadaljnjega ne smejo uvažati v Slovenijo živi parkljarji (goveda, ovce, koze in svinje) iz savske, dunavske, drinske in vardarske banovine. Dovoljen je le tranzit parkljarjev. Izjeme dovoljuje banska uprava, toda le za zakol v določenih klavnicah. Zaklani parkljarji se smejo uvažati iz teh banovin le, če so bili zaklani v javnih klavnicah pod stalnim veterinarskim nadzorstvom. Prekršitve te odredbe se strogo kaznujejo.

g. Še en velesojem v Jugoslaviji. V Sarajevu je bila v soboto konferenca in-

in mariborskem. Kupčija s sadjem se dobro razvija, zelo zanimivo pa je gledati, kako posamezni sadni trgovci medsebojno tekmujejo pri določanju cen sadju. Tako so cene ranega sadja poskočile v enem tednu od 1.25 din na 2.10 din. Tako tudi pridelovalec prihaja na svoj račun. Enako dobro kažejo letos tudi vinogradi, grozdje se ob ugodnem toplem vremenu dobro razvija. Znaki peronospora izginjajo radi stalnega škropljenja in negovanja. Če bo ostala tudi jesen brez močnega deževja, bo letošnji pridelek vina zelo dober, zlasti iz ljutomersko-ormoških, radgonskih in kapelskih gor. Tega se zlasti veseli majhni vinogradniki, ki so bili v zadnjih dveh letinah radi raznih boleznih na vinski trti močno oškodovani, ker jim je radi slabih razmer bila onemogočena nabava potrebnih količin škroplilnih sredstev za zatiranje bolezni. Razen tega je doletela peronospora vinogradnike nepripravljene in za zatiranje te nevarne bolezni neizkušene, dokler ni priskočila na pomoč banovina. Tako sedaj ni več resne nevarnosti, da bi zajela ta bolezen večji obseg.

Kmet, kakor tudi njegov najemnik viničar z zadovoljstvom zreta na letošnji pridelek, ki jima daje zagotovilo za obstanek in gospodarski napredek sploh.

R—h.

teresianih činiteljev in banske uprave, na kateri so sklenili, da se odslej prireja tudi v Sarajevu vsako leto vzorčni velesojem po ljubljanskem, zagrebškem in beograjskem vzorcu. Izvoljen je bil poseben odbor, ki naj izvrši vse potrebne priprave.

g. Praški mednarodni sejem se bo vršil med 2. in 11. septembrom. Razstavljeni bodo večinoma češkoslovaški eksportni produkti, pred vsem industrija stekla, porcelana, igrači in usnjatih izdelkov. V večji meri bo zastopana tudi tekstilna industrija. Po češkoslovaškem je 50% popusta.

g. Svetovni pridelek vina je znašal lani 180 milijonov hektolitrov, pred dvema letoma 157 in pred tremi leti 220 milijonov. V letih 1925. do 1933. se je povprečno na vsem svetu pridelalo 176 milijonov hektolitrov vina.

g. Cena zlata je znašala zadnje dni v Londonu povprečno 54.9 dinarjev za gram čistega zlata. Po tej ceni je bilo v sredo prodanega na londonski borzi zlata za skoraj 3 milijone funtov, t. j. nekaj manj kot za 3 milijarde dinarjev.

g. Na dunajski trg paradižnikov so dospeli zadnje dni iz Madžarske 4, iz Bol-

garske 3, iz Italije 2 in iz Jugoslavije 1 vagon. Jugoslovansko in madžarsko blago je notiralo povprečno 15 pfenigov za kg iranko meja, bolgarski paradižniki pa so nekoliko cenejši. Povprečno stanejo paradižniki sedaj v veletrgovini na Dunaju ocarinjeni, jugoslovanski 21—22, bolgarski 19—22, italijanski 22—23 in madžarski 21 pfenigov za kilogram. Precej blaga je ostalo neprodanega.

g. Obtok bankovcev se je po izkazu Narodne banke dvignil že na 6142.3 milijonov dinarjev, za 100 milijonov več kakor pred enim mesecem. Lani ob tem času je znašal obtok 5687.2 milijonov dinarjev.

Krstno ime zadeva naroda in države

Nemška sodišča do najvišjega sodnega dvora so razpravljala letos o pritožbi nekega berlinskega trgovca, kateremu pri matičnem uradu niso hoteli opisati sina z imenom Jozve, ker je židovskega izvora. Trгоvec se je skliceval na rodovinsko tradicijo, po kateri so že več generacij vsi šefi njihovega podjetja bili Jozveti. Vrhovno sodišče je sedaj odklonitev matičnega urada dokončno potrdilo.

V razsodbi pravi vrhovno sodišče, da morajo dobivati nemški otroci prvenstveno nemška imena, kakor Siegfried, Dietrich, Otto, Heinrich, Gudrum itd. Vendar so dovoljena tudi nenemška krstna imena, ki so tekom stoletij dobila nemški prizvok, kakor Alexander, Julius, Viktor, Rose, Agathe itd. Končno so pa dovoljena tudi še imena hebrejskega izvora, ki so v zvezi s krščanstvom, n. pr. Josef, Johannes, Matthias, Maria, Elisabeth, odločno so pa prepovedana vsa izrazito židovska imena stare zaveze, med njimi Samuel, Izrael, Salomon, Judit, Ester in podobna.

Sodišče se je dalje postavilo na stališče, da morajo Nemci že s svojimi krstnimi imeni pokazati, da so Nemci. Zato izbera imen pri krstu ni več zasebna zadeva staršev, ampak naroda in države. Tako se je torej tudi Nemčija oprijela načela, ki so ga prvi uvedli fašisti v Italiji, kjer staršem tudi ni dovoljeno, da bi svobodno določali imena svojim otrokom. To velja zlasti tudi v Julijski krajini, kjer se slovanska imena ne vpisujejo več v matrike.

× Vreme ustavilo velike zračne manevre. London, 9. avgusta. Vsled slabege vremena so morali v Angliji prenehati z velikimi zračnimi manevri. Med vajami je strmoglavil bombardier in pokopal pod ruševinami vojaka.

× V Zagrebu so snedli prejšnji teden 1/4 milijona kilogramov sočnih dinj. Vzrok bodo menda pasji dnevi. Dinje so se prodajale na trgu, kjer jih je bilo na kupe po 2 do 4 dinarje.

de, ki so stale ob Soči in koroški meji od zaledja. Ta načrt bi se ji bil skoraj posrečil, a radi Brusilove ofenzive v Galiciji je morala sredi prodiranja odpraviti velik del svoje vojske v naglici na rusko bojišče. 26 strelni polk je prodiral v smeri Monte Vezena, Monte Kempala, Monte Zebia, Asiaga in Monte Simeila, kjer se je ofenziva ustavila. Polk je imel mnogo izgub. V kotlini med Monte Kempalom in Monte Zebiom je zašel prvi bataljon celo v zagato, kjer so ga Italijani obstreljevali od treh strani. Rešil se je le z naglim umikom v megli, ki je pokrila dolino. Na Monte Simeolu je polk taboril v nekem gozdu in se pripravljaj na napad. Tam sem bil ranjen v nogo. Odnegli so me v divjiško bolnišnico v Gärtele, ki je bila polna ranjenčev, od katerih jih je mnogo umrlo. Imeli so večinoma strele v trebuh. Tu sem ležal tri dni in sem bil med tem časom tudi operiran. Polk se je moral umakniti na Monte Zebio, kjer je ostal do oktobra 1. 1917. V vednih bojih je izgubil poleg moštva tudi mnogo častnikov. Padli so takrat izmed njih Friedl, Hauptman, Dostal, Kisvarday in drugi.

Po dolgem času sem se spet znašel v bolnišnici v Mariboru, kjer se je marsikaj spremenilo. Mnogi izmed znancev so morali k vojakom. Maribor je postal sedež vrhovnega poveljstva za soško fronto, ki je imelo svoje prostore v poslopju sedanje nižje gozdarske šole. Začelo je primanjkovati vsega, ljudje so dobivali najpotrebnejše življenjske potrebščine, ka-

kor moko, sladkor, meso in drugo samo še na karte, katere so izdajali takime-novani prehranjevalni uradi. Na deželo pa so se pošiljale vojaške rekvizicijske komisije, ki so imele nalogo rekvirirati žito, živino in sploh vse kar rabi vojaštvo za prehrano. Nastala je splošna draginja in po mestih lakota. Pred prehranjevalnimi poslovalnicami si videl dolge vrste izsušenih obrazov, največ žensk in otrok ki so čakali ure in ure, da pridejo na vrsto. Karte za prehrano so se izdajale po tedenskih obrokih, ki so pa bili zelo pičle odmerjeni. Začelo se je nekakšno pove-ljevanje nad želodci. Bogatejši so še živeli precej dobro, a najbolj so bile udarjene družine delavcev in uradnikov, ki so se preživljale od bornih plač. Ker je bilo papirnatega denarja na pretek in je izgubljal vrednost, so kmetje večinoma še samo zamenjavali svoje pridelke za obleko in tobak. Začelo se je nekakšno tajno verižništvo. Ker je bila stiska vedno hujša, so začeli vedno hujše pritiskati na kmete, ki so skrivali živež v različnih skrivnih shrambah, jamah, v gnoju in drugod. Po vseh večjih krajih so postavili tudi takime-novane žitne nadzornike, ki so ocenjevali pridelke kar na zelenem, in kmet jih je moral potem odrajtovati ob žetvi po določenem ključu. Ni torej čudno, da jih je prikrival kolikor je le mogel.

(Dalje.)

Širite . Večernik

Posebni vlaki v Maribor

Iz Celja	dne 14. VIII. ob 4.30
Prihod v Maribor gl. k. 14. VIII. ob 5.46	
Iz Šoštanj	dne 14. VIII. ob 3.40
„Šmartna ob Paki	„ „ 3.59
„Polzele Braslovč	„ „ 4.08
„Št. Petra v Sav. dol.	„ „ 4.15
„Žalca	„ „ 4.23
„Petrovč	„ „ 4.27
„Celja	„ „ 4.48
Prihod v Maribor gl. k. 14. VIII. ob 6.20	
Iz Zreč	dne 14. VIII. ob 3.55
Iz Slov. Konjic	„ „ 4.18
Razen tega bo vozil še redni potn. vlak št. 8231, ki odhaja iz Slov. Konjic ob 4.58 in prihaja v Poljčane ob 5.45	
Iz Poljčan	dne 14. VIII. ob 5.50
Iz Slov. Bistrice	„ „ 6.00
Prihod v Maribor gl. kol. 14. VIII. ob 6.28	
Iz Brežic	dne 14. VIII. ob 3.40
„Videm Krško	„ „ 3.50
„Rajhenburg	„ „ 3.56
„Blanca	„ „ 4.03
„Sevnica	„ „ 4.12
„Radeče	„ „ 4.30
„Rimske Toplice	„ „ 4.57
„Laško	„ „ 5.07
„Štore	„ „ 5.25
„Sv. Jurij	„ „ 5.35
Prihod v Maribor gl. kol. 14. VIII. ob 6.38	
Iz Rogatca	dne 14. VIII. ob 4.40
„Rogaška Slatina	„ „ 4.53
„Kostivnica Podplat	„ „ 5.07
„Mestinje	„ „ 5.11
„Šmarje pri Jelšah	„ „ 5.27
„Št. Vid pri Grobelnem	„ „ 5.40
„Grobelno	„ „ 5.56
„Ponikva	„ „ 6.03
Prihod v Maribor gl. kol. 14. VIII. ob 6.56	
Iz Ptuj	dne 14. VIII. ob 4.35
„Hajdina	„ „ 4.42
„Sv. Lovrenca na Drav. polju	„ „ 4.53
„Cirkovci	dne 14. VIII. ob 4.58
Prihod v Maribor kor. k. 14. VIII. ob 5.29	
Iz Murske Sobote dne 14. VIII. ob 3.12	
„Beltinci	„ „ 3.24
„Dokležovje	„ „ 3.31
„Veržej	„ „ 3.38
Prihod v Maribor kor. k. 14. VIII. ob 6.04	
Iz Gornje Radgone dne 14. VIII. ob 3.38	
„Slatina Radenci	„ „ 3.48
„Hrastje Mota	„ „ 3.56
„Bučecovci	„ „ 4.03
„Križevci pri Ljutomeru	„ „ 4.12
„Ljutomer	„ „ 4.32
„Žerovinci	„ „ 4.32
„Ivankovci	„ „ 5.03
„Pavlovci	„ „ 5.11
„Pušonci	„ „ 5.15
„Ormož	„ „ 5.25
Prihod v Maribor kor. k. 14. VII. ob 6.33	
Iz Čakovca	dne 14. VIII. ob 5.10
„Središče	„ „ 5.26

Običila

VII. MARIBORSKI TEDEN

od 6. do 15. avgusta 1938

Polovična vožnja na železnica od 4. do 17. avgusta t. l.

Veliki narodni tabor 14. avg. 1938

Jubilajna kulturna razstava ob priložnosti proslave 20-letnice Jugoslavije v Mariboru

Velika gospodarska in kulturna revija

Industrija . Tekstil . Trgovina . Obrt . Kmetijska razstava . Razstava cest . Turzokoprometna razstava . Fotoamaterska razstava . Filatelistična razstava . Gostinstvo . Vinarska pokusnja . Ženska ročna dela . Razstava narodnih noš iz vseh krajev države . Razstava „Nanos“ . Učebniška razstava . Razstava malih živali . Koncertne in gledališke prireditve . Sportne prireditve . Veselični park na razstavišču itd.

Mariborski otok, najlepše kopališče v Jugoslaviji

Zeleno, romantično Pohorje

Vinorodne Slovenske gorice

Gostoljubni, lepi Maribor

V a s v a b i j o i

„Velika Nedelj.“ „ „ 5.47
 „Osluševci“ „ „ 5.54
 „Moškanjci“ „ „ 6.02
 Prihod v Maribor kor. k. 14. VIII. ob 7.05
 Iz Prevalj dne 14. VIII. ob 4.30
 „Guštanj Ravne“ „ „ 4.36
 Prihod v Maribor kor. k. 14. VIII. ob 6.08
 Iz Velenja dne 14. VIII. ob 3.55
 „Gornji Dolič“ „ „ 4.25
 „Mislinja“ „ „ 4.33
 „Dovže“ „ „ 4.41
 „Slovenj Gradec“ „ „ 5.01
 „Dravograd Meža“ „ „ 5.37
 Prihod v Maribor kor. k. 14. VIII. ob 6.51
 Udeleženci s proge Trbonje do Ruš uporabljajo redni potniški vlak št. 9011, ki odhaja iz Dravograda Meže ob 5.59 in prihaja v Maribor kor. kol. ob 7.22.
 Udeleženci s proge Št. Ilj—Pesnica uporabljajo redni potniški vlak št. 9611, ki odhaja iz Št. Ilje ob 7.12 in prihaja v Maribor gl. kol. ob 7.38.
 Skupina Koroških borcev potuje iz Ljubljane glav. kol. 14. VIII. z vlakom št. 611, ki odhaja iz Ljubljane ob 0.35.
 Vozni red posebnih vlakov so bili razposlani vsem krajevnim odborom in dobijo vsi udeleženci glede odhoda posebnih vlakov iz njihovih postaj točna pojasnila pri občini.

Proslava 20 letnice Jugoslavije v Mariboru

Zbirališča za baklado v soboto 13. avg. Na zbirališča pridejo in se uvrstijo v spored: 1. Vojaška godba. 2. Mestni svetniki mariborski. 3. Dobrovoljci, Maistrovi borci, legija koroških borcev in drugi borci. 4. Javni nameščenci. 5. Godba Drava. 6. Sokoli. 7. Gasilska godba. 8. Gasilci. 9. Poštarska godba. 10. Slovenski fantje. 11. Železničarska godba. 12. Železničarji. 13. Delavska godba. 14. Strokovne organizacije in drugi.

Vojaška godba se postavi v Koroščevo ulici vstric gimnazijske telovadnice; takoj za vojaško godbo stoji častna četa vojakov. Mestni svet mariborski se postavi na cesti pred vhodom na učiteljske. Dobrovoljci stojijo v Koroščevo ul. od vhoda na učiteljske do Trubarjeve ul. Maistrovi borci, Legija prekmurskih borcev in Legija koroških borcev se postavijo v Koroščevo ulici med Trubarjevo ulico in Strossmayerjevo ulico (gornji del) po potrebi v dveh kolonah. Javni nameščenci se zberejo v ulici Na livadi. Godba Drava stoji v Trubarjevi ulici na oglu Koroščeve pri Mariničevi hiši. Sokoli se zvrstijo v Trubarjevi ulici zadaj za godbo Dravo do Kamniške ulice po potrebi pa še parku naprej. Gasilska godba se postavi v Koroščevo ulici pri izhodu iz ulice na Livadi, za njo se pa postavijo po Koroščevo ulici proti Ljudskemu vrtu. Poštarska godba se postavi v Strossmayerjevi ulici (gornji del) na oglu Koroščeve ulice. Fantovski odseki se zvrstijo v Strossmayerjevi ulici (gornji del) če je potrebno v dveh kolonah. Železničarska godba se postavi v Trubarjevi ulici pri učiteljskem. Železničarji ter uslužbenci in delavci državnih železnic stojijo v Trubarjevi in Gledališki ulici. Delavska godba stoji v Gosposki ulici na oglu Koroščeve ulice. Strokovne organizacije in drugi se zberejo in uredijo v Gosposki ulici od Slovenske do Koroščeve. Občinski uslužbenci se bodo uvrstili med javne uslužbence. Njihovo zbirališče je v Tomšičevi ulici med Prešernovo in Ciril-Metodovo ulico.

Vrstni red pri sprevedu je isti, kakor je naveden gori. Uvrstitve v povorko bodo izvršili reditelji. Organizacije same oskrbijo bakle za svoje člane, posamezniki pa bodo mogli dobiti bakle tudi še na zbirališčih.

Baklada pojde po tehle ulicah: Koroščevo, Maistrova, Zrinjskega trg, Kolodvorska, Aleksandrova, Trg Svobode, Grajski trg, Slovenska ulica, Gosposka ulica na Glavni trg.

Na Glavnem trgu bodo reditelji uredili skupne izspreveda, nakar bo kratak nagovor mestnega župana in bo godba zaigrala državno himno, potem pa je razhod.

Reditelji, ki so se prijavili, naj bodo že v soboto 13. 8. najpozneje do 12. ure na dvorišču gimnazije v Koroščevo ulici 9. Tam dobijo podrobna pojasnila in navo-

dila. Reditelji naj prinesejo seboj, če je le mogoče, kako lahko odejo ali lahek površnik. Naj ne pozabijo dežnika.

„Queen Mary“ si je osvojila sinji trak. Iz Londona javljajo, da si je Queen Mary prisvojila sinji trak na

vožnji preko Atlantskega oceana. Luk-suzni parnik je preplul v 3 dneh, 21 urah in 48 minutah 2.907 milj dolge pot iz vzhoda na zapad. Dosedanji rekord francoskega parnika „Normandie“ je znašal 3 dni, 22 ur in 2 minute.

Razno

MARIBORSKI TEDEN
 Rezan in tesan les vsak, delbelosti kupite najbliže pri tvrdki Gnilek v Razlagovi ulici 25. 4627

VELIKA ZALOGA CEMENTA
 apna, opeke, polčanskega peska, stavbeni les in ves stavbeni material po najnižjih cenah. Kraser. Studenci. 4629

MIZARSKA STAVBENA DELA
 izvršuje nalceneje mizarstvo Belak, Maribor, Miklošičeva ul. 2. 4700

NOVO! NOVO!
 Sprejem v izdelavo in popravilo raznovrstne tehnice in uteži. Izdelava precizna, cene zmerni! Makso Kert, Aleksandrova 19. 70

IZBORNO ŠTAJERSKO VINO IN TSCHELIGLJEVO PIVO
 dobite na Mariborskem tednu v šotoru Prešernova klet, v Prešernovi in Gosposki ulici. Priporočila se Trafenik Karl in Angela. 78

2500 DIN
 potrebujete, da zaslužite 1000 din mesečno. Pišite na „Anos“, Maribor, Orožnova. 91

NA NOVO OTVORJENO
 elektriško podjetje, Gregorčičeva 14. Izvršnje vsa v to stroko spadajoča dela strokovno in solidno po konkurenčnih cenah. V zalogi lesteni, elektromotorji itd. Proračuni brezplačno. Priporočila se Hertiš Jožef. 93

KOČE ODEJE
 iz vate, volne, nuha, kakor tudi svilo in klete za odeje kupite najceneje pri tvrdki „Obnova“, F. Novak, Jurčičeva 6. 185

TRGOVSKO KORESPONDENCO
 hrvaško (tudi slovensko), francosko, angleško rešuje: Slovenska ul. 24 prtiliče desno 192

NOVO KISLO ZELJE
 prvovrstno, lastni proizvod zopet pri Lovrecu, Vodnikov trg, vrsta olja. 199

Prodaj

JABOLKA
 po din 2.— za kg oddaja Kmetijska družba, Metliška c. 12. 60

Lokal

LOKAL
 na prometni točki, pripraven za pisarno, modinstinjo ali krojača, oddam. Vprašati v mlekarni, Koroška 10. 191

Sobo odda

OPREMLJENO SOBO
 oddam gospodu. Naslov v upravi. 184

Takoj oddam **SOBO** s štedilnikom. Mesečno din 100. Zrkovska c. 41. Pobrežje. 189

Stanovanje išče

DIJAŠKA STANOVANJA
 za dve mlajši srednjšolki iščem. Prednost, kjer možna nemške konverzacija. Naslov v upravi. 178

Službo išče

PERICA
 gre pravi na dom. Penzije pod „Zančeljiva“ na upravo lista. 195

Službo dobi

POSTREŽNICO
 pšeno in inteligentno, sprejem. Tržaška c. 53-I. 196

Kupim vsako količino namiznih in gospodarskih labelek po dnevni ceni

Jakob Kuntner
 eksport sadja
 Maribor, Kopitarjeva 12

FOTOAMATERJI!

Kupujte za svoje slike

Isochrom in Isofan

drobnozrnate filme

Razvijamo, kopiramo in povečamo! Solidno in poceni!
Fototrgovina Ivan Pečar, Gosposka 11.

Sprejmemo se

agilni akviziterji oglasov

ki se naj zglase v upravi lista

Javljamo žalostno vest, da nas je dne 8. avgusta 1938. zjutraj nenadoma in za vedno zapustila naša dolgoletna, zvesta in neumorna uradnica, gospodična

Rozika Bečela

Blagopokojnico bomo ohranili v trajnem spominu, svojcem naše globoko sožalje.

Pogreb bo izpred hiše žalosti v sredo, dne 19. avgusta ob 16. uri.

Ravnateljstvo tovarne za dušik d. d. Ruše.